

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/204684,Uroczystosci-upamietniajace-polskich-uchodzcow-z-ZSRS-ktorzy-znalezli-schronieni.html>
02.03.2026, 12:28

Uroczystości upamiętniające polskich uchodźców z ZSRS, którzy znaleźli schronienie w Indiach

14 sierpnia 2024 roku na skwerze Żołnierzy Tułaczy gen. Władysława Andersa w Warszawie odbyły się uroczystości poświęcone pamięci polskich uchodźców z ZSRS, którzy w okresie II wojny światowej znaleźli schronienie na terenie dzisiejszej Republiki Indii.

14.08.2024

W Indiach znalazło swój dom kilka tysięcy polskich sierot. To dzięki mieszkańcom Indii, dzięki Maharadży Jamu Sahebkowi, który przez polskie dzieci nazywany był „father”, ojcem. Dzięki swojej gościnności i hojności na zawsze zapadł w pamięć tych, którzy wówczas w Indiach się znaleźli. Naszym obowiązkiem, obowiązkiem Instytutu Pamięci Narodowej, jest też zachowanie pamięci o tamtych czasach, o losach Polaków, ale też o tych mieszkańcach Indii, którzy wówczas tak bardzo Polakom pomogli – powiedział podczas wydarzenia zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski

Kwiaty pod tablicą, która jest wyrazem wdzięczności wobec władz i mieszkańców indyjskiego księstwa Kolhapur za udzieloną pomoc polskim uchodźcom z ZSRS, w imieniu IPN złożyli dr hab. Karol Polejowski oraz Adam Siwek, dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN.

[W 2017 r. przy finansowym i organizacyjnym zaangażowaniu Instytutu Pamięci Narodowej udało się zrealizować inicjatywę Koła Polaków z Indii, by nasza wdzięczność zyskała materialny wymiar w postaci trwałego znaku pamięci, będącego dla przyszłych pokoleń świadectwem szacunku człowieka dla człowieka.](#)

Napis na tablicy (po polsku i po angielsku) głosi: „Podczas II wojny światowej tysiące Polaków deportowano do Związku Sowieckiego. Po amnestii w 1942 r. wielu ze zwolnionych z miejsc zsyłki i łagrów, dzięki staraniom generała Władysława Andersa i Wojska Polskiego, ewakuowano do Iranu. Indie ofiarowały pomoc. W latach 1943–1948 dzięki gościnności księstwa Kolhapur pięć tysięcy polskich uchodźców znalazło schronienie w osiedlu Valivade. Rozproszeni po świecie zachowaliśmy Indie w naszych sercach i wdzięcznej pamięci”.

„Nie uważajcie się za sieroty. Jesteście teraz Nawanagaryjczykami, ja jestem Bapu, ojciec wszystkich mieszkańców Nawanagaru, w tym również i wasz”. Te słowa wypowiedział do polskich dzieci Jam sahib Digvijaysinhji. Człowiek nazwany później „Dobrym Maharadzą”, jeden z tych, którzy w nieludzkich czasach okazali najsłabszym, ofiarom totalitaryzmów, pełnię człowieczeństwa. Jego imię na zawsze zapisało się złotymi zgłoskami w historii Polski i Indii.

Jam sahib Digvijaysinhji wybudował Polish Children Camp złożony z około 60 parterowych domów, który stał się bezpiecznym schronieniem dla blisko 800 polskich dzieci. Dzieci wyrwanych sowiecką przemocą z ich domów w okupowanej Polsce, dzieci ze Lwowa, Wilna, Brześcia i dziesiątek innych polskich miast, miasteczek i wsi, których jedyną winą było to, że były Polakami. Mali Polacy ewakuowani wraz z Armią Andersa ze Związku Sowieckiego w 1942 roku znaleźli na gościnnej ziemi indyjskiej bezpieczne schronienie.

Osiedle dzieci polskich w Balachadi koło Jamnagaru, wychowankowie sierocińca w Balachadi. Zdjęcie pochodzące ze znajdującego się w zasobie Archiwum IPN w Warszawie zespołu: Koło Polaków z Indii 1942-1948 (fot. z zasobu IPN, sygn. IPN BU 4042/334)

Osiedle dzieci polskich w Balachadi koło Jamnagaru, wychowankowie sierocińca w Balachadi. Zdjęcie pochodzące ze znajdującego się w zasobie Archiwum IPN w Warszawie zespołu: Koło Polaków z Indii 1942-1948 (fot. z zasobu IPN, sygn. IPN BU 4042/334)

Dzieci z maharadzą w czasie przedstawienia. Zdjęcie pochodzące ze znajdującego się w zasobie Archiwum IPN w Warszawie zespołu: Koło Polaków z Indii 1942-1948 (fot. z zasobu IPN, sygn. IPN BU 4042/335)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)
Uroczystości